

Ny Bokin'i Daniela - Isa Fito amby Dimampolo

Fampahafantarana ireo Tsiambaratelo Ara-paminaniana ao amin'ny Apokalypsy: Dia Mamakivaky ireo Faminaniana momba ny Andro Farany

Jeff Pippenger
2024-01-21

Ny mpaminany rehetra dia miresaka ny amin'ny faran'izao tontolo izao, ary ny faminaniana rehetra dia mifanojo sy mifarana ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy. Ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, dia tohizana ilay tsipika iray ihany tahaka ny ao amin'ny bokin'i Daniela, fa boky iray ihany izy roa. Ireo fitsipika ara-paminaniana rehetra ireo dia efa voarakitra mafy ao amin'ireo lahatsoratra teo aloha. Ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy dia ampahafantarina antsika fa mialoha indrindra ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana dia misy faminaniana iray izay efa voaisy tombo-kase nefa hovahana. Ireo lahatsoratra ireo dia nametraka teo anoloana ireo singa ara-paminaniana mifandray amin'ny hafatra ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy izay efa eo am-pisokafana ankehitriny. Tsy fahamarinana ara-paminaniana tokana ilay hafatra, ary ny singa rehetra amin'ilay hafatra izay voavaha dia tafiditra ao anatin'ny sokajin'ny Fanambaran'i Jesosy Kristy.

Ny hafatra dia voavaha tombo-kase fotoana fohy mialoha ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana, rehefa “efa akaiky ny andro.” Ny bokin'i Daniela sy ny Apokalypsy, miaraka amin'ny fanazavana ao amin'ny asa soratry ny Fanahin'ny Faminaniana, dia mazava tokoa momba ny fizotry ny famahana tombo-kase hafatra ara-paminaniana. Ilay Liona avy amin'ny firenen'i Joda no manatanteraka izany famahana tombo-kase izany, ary rehefa manao izany Izy dia mampiasa fomba voalamina amin'ny fanolorana ny hafatra. Raisiny avy amin'ny Ray ny hafatra, izay aseho ho mitana ny Baiboly araka ny voaisy tombo-kase fito azy. Ilay Liona avy amin'ny firenen'i Joda, izay koa ny fakàn'i Davida sy ilay Zanak'ondry izay novonoina, no mandray ny boky avy amin'ny Ray ary manaisotra ny tombo-kase.

Avy eo i Jesosy dia manolotra ny hafatra amin'i Gabriela, izay miaraka amin'ny anjely hafa dia mampita izany hafatra izany amin'ny mpaminany iray izay manoratra ny hafatra ka mandefa izany any amin'ny fiangonana. Rehefa tonga ny fotoana hamahana ny tombo-kasen'ny hafatra ara-paminaniana, ny fanokafana io hafatra ara-paminaniana io dia miteraka fizahan-toetra amin'ny dingana telo, izay mizaha toetra ireo ao anatin'ny fiangonana, dia ireo no mpihaino kendren'ny soratr'ilay mpaminany; ary araka ny valin-tenin'ny tsirairay amin'ireo mambran'ny fiangonana ireo, dia mamaritra izy ireo raha ao anatin'ny iray amin'ireo sokajy roa. Ireo izay manaiky ny fitomboan'ny fahalalana ateraky ny hafatra voavaha tombo-kase dia fantarina ho ny “hendry”, ary ireo izay tsy manaiky izany kosa dia antsoin'i Daniela hoe “ratsy fanahy”, ary i Matio hoe “adala”.

Ireo lafin-javatra rehetra mifandray amin'ny famahana ny zava-miafina farany ara-paminaniana dia resahina sy asongadina ao amin'ny andininy fahasivy ao amin'ny Apokalypsy fahafito ambin'ny folo, satria io no manondro singa iray ao amin'ny Fanambaran'i Jesosy Kristy izay hitsapa ny sokajin'ny mpivavaka roa tonta. Ataony izany amin'ny fanondroana fa ny “hendry” no hahatakatra

ny hafatra manaraka ny famantarana fampitandremana ao amin'ily andininy.

Ary izao ny saina izay manana fahendrena. Ny loha fito dia tendrombohitra fito, izay ipetrahan-dravehivavy. Ary misy mpanjaka fito: ny dimy dia efa lavo, ary ny iray dia eo ihany, ary ny iray koa mbola tsy tonga; ary rehefa tonga izy, dia tsy maintsy maharitra vetivety ihany. Ary ny bibidia izay teo, nefa tsy eo intsony, dia izy ihany no fahavalo, sady isan'ny fito ihany, ary mankany amin'ny fahaverezana izy. Apokalypsy 17:9–11.

Ny “saina izay manana fahendrena” dia ny sain'ny “hendry.” Ny “hendry” no mahatakatra ny fitomboan'ny fahalalana, ary ilay fitomboan'ny fahalalana izay aseho avy hatrany aorian'ily mari-pamantarana ara-paminaniana, izay manondro fahamarinana iray izay ho takatry ny hendry nefa holavin'ny ratsy fanahy, dia ny fahamarinana mifandray amin'ireo fanjakana ao amin'ny faminanian'ny Baiboly aseho ao amin'ireo andininy manaraka. Ireo andininy ireo dia maneho ny sary fanoharana farany momba ireo fanjakan'ny faminanian'ny Baiboly, ary izay voaseho rehefa voavaha ny tombo-kase amin'ny andro farany dia izao: ireo fanjakana valo ireo dia efa naseho koa tao amin'ny sary fanoharana voalohany momba ireo fanjakan'ny faminanian'ny Baiboly ao amin'ny Daniela toko faharoa.

Ny fanambarana ny fahamarinana dia manohana ilay fijery voafetra momba ireo fanjakana ao amin'ny faminaniana ara-Baiboly izay nandrafitra ny iray tamin'ireo firavaka sarobidin'i Miller, nefa namirapiratra avo folo heny izy izany, satria mitana fahamarinana betsaka lavitra noho izay azon'ny Millerita tamin'ny toerana voafetran'izy ireo teo amin'ny tantara, ary maneho fizahan-toetra iray izy, araka izay asehon'ny isa hoe “folo,” sy ny fanilon'ny fampitandremana ao amin'ily fampitandremana fanolorana hoe “indro ny saina izay manana fahendrena,” izay adika ara-paminaniana hoe: ny fahamarinana manaraka dia hitsapa ireo fiangonana izay andefasana ilay hafatra voavaha tombo-kase, fotoana fohy mialoha ny fifaranan'ny fotoam-pahasoavana.

Ao amin'ny Apokalypsy toko fahafito ambin'ny folo, i Jaona dia nentina ho any an-efitra, dia ilay vanim-potoanan'ny haizina papaly nandritra ny enin-jato amby arivo sy enimpolo taona. Napetraka teo amin'ny faran'izany vanim-potoana izany indrindra izy, tamin'ny taona 1798, izay tantara mitovy indrindra amin'ily nametrahana azy ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo.

Ary nitsangana teo ambonin'ny fasiky ny ranomasina aho, ka nahita bibidia niakatra avy tao amin'ny ranomasina, nanan-doha fito sy tandroka folo, ary teo ambonin'ny tandrony nisy satroboninahitra folo, ary teo ambonin'ny lohany ny anaran'ny fitenenan-dratsy. Apokalypsy 13:1.

Ny “fasiky ny ranomasina” dia maneho ny taona 1798, satria izy no maneho ny toerana fijery ara-tantara izay nanehoana an'i Jaona ny papaisma (ily bibidia avy amin'ny ranomasina) amin'ny endrika efa lasa, ary i Etazonia (ily bibidia avy amin'ny tany) miakatra, ary amin'ny farany miteny tahaka ny dragona amin'ily lalàn'ny Alahady ho avy tsy ho ela. Avy eo ilay bibidia avy amin'ny tany dia manery izao tontolo izao hanaiky ny “sarin'ny bibidia,” izay hiteny sy hampihatra lalàna momba ny Alahady amin'izao tontolo izao manontolo.

“Tamin'ny fotoana izay nahafoana ny heriny ny Papa ka voatery nitsahatra tsy hanenjika intsony, dia hitan'i Jaona fa nisy fahefana vaovao niakatra hanako ny feon'ily dragona sy

hampandroso hatrany ilay asa feno habibiana sy fitenenan-dratsy tamin'Andriamanitra ihany. Ity fahefana ity, ilay farany izay hiady amin'ny fiangonana sy ny lalàn'Andriamanitra, dia aseho amin'ny alalan'ny bibidia manana tandroka tahaka ny an'ny zanak'ondry. Ireo bibidia nialoha azy dia niakatra avy tamin'ny ranomasina; fa ity kosa niakatra avy tamin'ny tany, maneho ny fiakaran'ilay firenena izay nosoloiny tamin-kahalemam-panahy—Etazonia.” Signs of the Times, February 8, 1910.

I Jaona dia entina ho eo amin'io toerana fijery ara-tantara io ihany mba handray ny fampisehoana farany ny amin'ireo fanjakana ao amin'ny faminaniana ara-Baiboly ao amin'ny toko fahafito ambin'ny folo. Rehefa mijoro eo amin'izany toerana fijery izany izy, dia aseho ireo fanjakana. Ambara aminy aloha fa ny bibidia no mifehy ny fiangonana sy ny fanjakana, satria izy dia mipetraka eo ambonin'ny loha fito, ary eo ambonin'ny tendrombohitra fito koa. Ny fipetrahan'ilay vehivavy janga lehibe dia manambara fa izy no mitaingina ny bibidia, ary izay mitaingina ny bibidia no mifehy ny bibidia.

Ary ilay vehivavy izay hitanao dia ilay tanàna lehibe, izay manjaka amin'ireo mpanjakan'ny tany. Apokalypsy 17:18.

Ny teny hoe “manjaka” dia midika hoe mitana sy manjaka eo ambonin'ny. Ny mpitaingina iray dia manjaka eo ambonin'ilay biby amin'ny fitanana ny familiana. Ny fahefana papaly dia manjaka eo ambonin'ny loha fito ary koa eo ambonin'ny tendrombohitra fito. Ao amin'ny Daniela toko faharoa, dia milaza amin'i Nebokadnezara i Daniela fa izy no “loha” volamena. Ao amin'ny Isaia toko fahafito, ny “loha” dia mpanjaka koa, renivohitra na fanjakana.

Fa ny lohan'i Syria dia Damaskosy, ary ny lohan'i Damaskosy dia Rezina; ary ao anatin'ny dimy amby enim-polo taona dia ho torotoro Efraima, ka tsy ho firenena intsony izy. Ary ny lohan'i Efraima dia Samaria, ary ny lohan'i Samaria dia zanak'i Remalia. Raha tsy hino ianareo, dia tsy haharitra tokoa ianareo. Isaia 7:7, 8.

Ny fahefana maha-papa, izay ilay vehivavy mitaingina ny bibidia, no manjaka amin'ny mpanjaka rehetra amin'ny tany. Ireo mpanjaka ireo dia aseho ho “mpanjaka folo”, izay fahefan'ilay dragona amin'ny andro farany. Izy ireo no mpanjaka izay ijerem-pijangajangan'ilay vehivavy janga avy any Tyro. Ireo “mpanjaka folo” ireo dia noterena hanaiky ny fahefan'ny papa, nefa ny mpanjaka lohany amin'ireo mpanjaka folo ireo dia i Etazonia. Noho izany, i Etazonia dia aseho koa amin'i Ahaba, mpanjakan'ireo fanjakana folo any avaratr'i Isiraely. Ny isa “fito” dia maneho ny “fahafenoana”, ary rehefa aseho ho manjaka amin'ny mpanjakan'ny tany ny fahefana maha-papa, dia manjaka koa amin'ireo mpanjaka folo izy ary mipetraka eo ambonin'ireo loha fito.

Ity no saina izay manana fahendrena, fa ny hendry amin'ny andro farany dia mampiasa ny fomba fiasa hoe “andalana amin'ny andalana”, ary fantany fa ny tsirairay amin'ireo tandindon'ny fitondram-panjakana izay anjakan'ilay vehivavy janga dia samy manondro izany fahamarinana izany ihany. Izy koa dia manjaka amin'ny tendrombohitra fito, ary ny Millerita dia namantatra fa ny “tendrombohitra” ao amin'ny faminaniana ny Baiboly dia tandindon'ny fanjakana, nefa koa namantatra izy ireo fa ny tandindona dia manana heviny mihoatra ny iray.

Angon-drano koa dia tandindon'ny fiangonana. Ny “tendrombohitra masina be voninahitra” ao amin'ny Soratra Masina dia maneho ny fiangonan'Andriamanitra.

Ny teny izay hitan'i Isaia, zanak'i Amoza, ny amin'i Joda sy Jerosalema. Ary amin'ny andro farany dia hiorina eo an-tampon'ny tendrombohitra ny tendrombohitry ny tranon'i Jehovah, ka hasandratra ho ambonin'ny havoana; ary ny firenena rehetra hikoriana ho any aminy. Ary olona maro no handeha ka hanao hoe: Avia ianareo, andeha isika hiakatra ho any amin'ny tendrombohitry Jehovah, ho any an-tranon'Andriamanitr'i Jakoba; ary Izy hampianatra antsika ny lalany, ka handeha amin'ny alehany isika; fa avy any Ziona no hivoahan'ny lalàna, ary ny tenin'i Jehovah avy any Jerosalema. Isaia 2:1–3.

Ny “tranon'ny Tompo” dia ny Fiangonany, ary “tendrombohitra” izany. Ilay vehivavy janga lehibe dia mipetraka eo ambonin'ny tendrombohitra fito, ka izany no manambara fa manjaka amin'ny fiangonana rehetra izy, tahaka ny anjakany amin'ny mpanjaka rehetra. Feheziny avokoa ny fiangonana rehetra sy ny fanjakana rehetra eran'izao tontolo izao.

Ny fahitana izay lazain'i Isaia fa tonga taminy “momba an'i Joda sy Jerosalema,” izay vao notanisaintsika teo, dia mbola mitohy ihany, ary io ihany no andalan-teny ao amin'ny toko fahefatra; ary araka an'i Isaia dia io no “andro iray ihany” izay ilazan'ny olona hoe: “Avia ianareo, ka aoka isika hiakatra ho any an-tendrombohitry ny Tompo, ho any an-tranon'Andriamanitr'i Jakoba.” Ao anatin'izany fe-potoana izany ihany koa no amaritana “vehivavy fito.”

Ary amin'izany andro izany dia vehivavy fito no hihazona lehilahy iray ka hanao hoe: Hihinana ny mofonay ihany izahay, ary hitafo ny fitafianay ihany; fa aoka ihany mba hantsoina amin'ny anaranao izahay, mba hanesorana ny latsa aminay. Amin'izany andro izany ny Solofon'i Jehovah dia ho tsara tarehy sady be voninahitra, ary ny vokatry ny tany dia ho mendrika sy mahafinaritra ho an'izay afa-nandositra tamin'ny Isiraely. Ary izao no hitranga: izay sisa ao Ziona sy izay tavela ao Jerosalema dia hantsoina hoe masina, dia izay rehetra voasoratra ao amin'ny velona ao Jerosalema; rehefa nosasan'i Jehovah ny fahaloton'ny zanakavavin'i Ziona, ary nodioviny tsy ho eo afovoany ny ran'i Jerosalema tamin'ny fanahin'ny fitsarana sy tamin'ny fanahin'ny fandroana. Ary Jehovah hamorona eo ambonin'ny fonenana rehetra ao an-tendrombohitra Ziona sy eo ambonin'ny fivoriambe ao aminy, rahona sy setroka amin'ny antoandro, ary famirapiratan'ny afo mirehitra amin'ny alina; fa ho fiarovana eo ambonin'ny voninahitra rehetra izany. Ary hisy lay ho aloka amin'ny antoandro hiarovana amin'ny hafanana, ary ho fialofana sy ho fierena amin'ny tafio-drivotra sy amin'ny ranonorana. Isaia 4:1–6.

Ny “andro” izay foto-kevitry ny fahitan'i Isaia dia ilay “ora” amin'ilay horohoron-tany lehibe ao amin'ny Apokalypsy toko faha-iraika ambin'ny folo. Ny hendry izay nanaiky ny fananarana mba “hiverina” avy amin'ny fahadisoam-panantenana tamin'ny 18 Jolay 2020, ary nahatanteraka ny fepetra ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo, sady navondron'ny faminaniana voalohan'i Ezekiela, dia asiana tombo-kase rehefa manaiky ny hafatra faharoan'i Ezekiela momba ireo rivotra efatra amin'ny Silamo. Avy eo dia asandratra ho any an-danitra izy ireo ho faneva, ary ny zanak'Andriamanitra hafa ao Babylona dia manomboka mamaly ny antso hivoaka an'i Babylona, izay manomboka amin'ilay horohoron-tany, dia ilay lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela. Ny

ondry hafa an'Andriamanitra dia mandre ny hafatra hivoaka an'i Babylona, ary izy ireo dia manambara hoe: “Avia ianareo, ary aoka isika hiakatra ho any an-tendrombohitry ny Tompo, ho any an-tranon'Andriamanitr'i Jakoba.”

Amin'izany “ora” izany no anombohan'ily mpijangajanga lehibe mihira ny hirany sy mijangajanga amin'ny mpanjakan'ny tany. Izay tsy voasoratra ao amin'ny bokin'ny fiainan'ny Zanak'ondry dia manaraka ilay mpijangajanga, ary ny fiangonany dia tonga eo ambanin'ny fahefany. Ireo fiangonana ireo dia asehon'i Isaia ho “vehivavy fito.” Ireo “vehivavy fito” ireo no “tendrombohitra fito” izay hanjakan'ny papa, raha terenin'i Etazonia hanangana sarin'ily bibidia izao tontolo izao manontolo, izay samy hiteny sy hampandraisiny ny olona rehetra ny mariky ny fahefan'ny papa.

Ireo “vehivavy fito ireo dia hihazona lehilahy iray,” ary izany “lehilahy” izany no “lehilahy” izay ambaran'i Paoly ho “ily lehilahin'ota.” Amin'izany fotoam-pitsapana izany, izay mitoetra “ao Jerosalema dia hatao hoe masina, dia samy izay rehetra voasoratra eo amin'ny velona ao Jerosalema.” Ny olon'Andriamanitra dia ireo amin'izany vanim-potoana izany izay voasoratra ao amin'ny bokin'ny fiainana ny anarany, dia ny bokin'ny Zanak'ondry izay novonoina hatramin'ny fanorenana izao tontolo izao. Ny sokajy iray hafa kosa, izay mihazona ilay “lehilahin'ota,” dia ireo ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo izay miankohoka amin'ily lehilahin'ota.

Ary izay rehetra monina ambonin'ny tany dia hiankohoka eo anatrehany, dia izay tsy voasoratra ao amin'ny bokin'ny fiainan'ny Zanak'ondry, izay voavono hatramin'ny fanorenana izao tontolo izao, ny anarany. Raha misy olona manan-tsofina, aoka izy hihaino. Apokalypsy 13:8, 9.

Ny “ora” amin'ily horohoron-tany lehibe, izay krizin'ny lalàna Alahady, dia ny famaranana ny fitsarana famotopotorana; ary ny fitsarana dia mifototra amin'ny hoe hita sa tsy hita voasoratra ao anatin'ny bokin'ny fiainana ny anaranao; koa amin'izany fotoana izany, ireo antokona roa asehon'ny fifandraisany amin'ny bokin'ny fiainana dia manondro indrindra ireo sehatra famaranan'ny fitsarana. Ireo izay mifikitra amin'ily “lehilahin'ny ota” dia manambara fa “hihinana” ny “mofo avy amin'ny tenanany izy, ary hitafy” ny “akanjony avy amin'ny tenanany”, nefa ny faniriany voalohany indrindra dia ny “hantsoina amin'ny anaranao”.

Hitahiry ny fanambaràna ara-pampianarana momba ny finoany izy ireo (hihinana ny mofony ihany), ary hotazoniny koa ny fanekem-pinoany ara-piangonana (ny fitafiany ihany), nefa hanaiky ny anaran'ily “lehilahin'ota” izy. Ny anaran'ily “lehilahin'ota” dia “katolika”, izay midika hoe “maneran-tany”. Izay mifikitra amin'ily “lehilahin'ota” dia maniry ho tonga anisan'ny “fiangonana maneran-tany”, dia ny fiangonana Katolika. Tadiaviny izany fifandraisana izany mba “hanaisotra” ny “latsa” aminy.

Ny “fanalam-baraka” dia miresaka singa roa lehibe momba ilay bibidia izay manjaka amin'ny fiangonana rehetra sy ny firenena rehetra amin'ny andro farany. Ao amin'ily “ora nisian'ny horohorontany lehibe” ao amin'ny Apokalypsy toko fahiraika ambin'ny folo, dia “tonga faingana ny loza fahatelo”. Ny “loza fahatelo” dia ny finoana silamo. Ao amin'ily “ora nisian'ny horohorontany lehibe” ao amin'ny Apokalypsy toko fahiraika ambin'ny folo, dia maneno ny

Trompetra fahafito. Ny Trompetra fahafito dia ny finoana silamo. Mamy amin'ily "ora nisian'ny horohorontany lehibe" ny finoana silamo, fa ny Trompetra rehetra dia fitaovana ara-paminaniana nampiasain'Andriamanitra hitsarana ny fanompoam-pivavahana an-terisetra amin'ny Alahady nandritra ny tantaran'izao tontolo izao manontolo.

Rehefa hahatonga ny "faharavana ara-pirenena" an'i Etazonia, amin'ily lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela, dia "ho tezitra ny firenena." Ny finoana silamo no mampahatezitra ny firenena ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, araka ny asehon'ny filazana voalohany ny amin'ny finoana silamo ao amin'ny bokin'ny Genesisy.

Ary hoy ny anjelin'i Jehovah taminy: Indro, mitoe-jaza ianao, ka hiteraka zazalahy, ary ny anarany hataonao hoe Isimaela; fa Jehovah efa nandre ny fahorianao. Ary izy ho lehilahy dia; ny tany hanohitra ny olona rehetra, ary ny tany olona rehetra hanohitra azy; ary honina eo anatrehan'ny rahalahiny rehetra izy. Genesisy 16:11, 12.

Ny "fanalam-baraka" amin'ny andro farany dia ny fivavahana silamo. Ny fiangonana sy ny firenena eran-tany dia ho tonga eo ambanin'ny fahefan'ily Filaminam-baovao Maneran-tany an'ny Firenena Mikambana, izay fehezin'ny fiangonana Katolika. Hipetraka eo ambonin'ily rafitra iray maneran-tany ny papa, tahaka ny nanomezan'i Constantin ny sezan'ny papa azy tamin'ny taona 330. Ny firenena dia hanapa-kevitra fa ny fahafahany matrika ny ady entin'ny silamo hanohitra ny olombelona dia tsy ho tanteraka raha tsy amin'ny ezaka iraisana, izay hitaky fankatoavana amin'ny fahefana ara-môraly iray, izay hotsindrian'i Etazonia fa ny fiangonana romana izany. Tahaka ny nanomezan'i Justinien ny fahefana lehibe ho an'ny fiangonana Katolika tamin'ny taona 533, dia miverina indray ny tantara. I Etazonia no hanery izao tontolo izao, amin'ny alalan'ny heriny ara-tafika, hankatò, tahaka ny nataon'i Clovis ho an'ny fiangonana Katolika tamin'ny taona 496. Haverina indray ny tantaran'ny andininy faharoa ao amin'ny Apokalypsy toka faha-telo ambin'ny folo.

Ary ilay bibidia izay hitako dia tahaka ny leoparda, ary ny tongony tahaka ny tongotry ny bera, ary ny vavany tahaka ny vavan'ny liona; ary ilay dragona nanome azy ny heriny sy ny seza fiandrianany ary fahefana lehibe. Apokalypsy 13:2.

Raha vao atsangana ilay sary, dia ho fantatry ny mpanjakan'ny tany, izay efa tezitra noho ny fanafihan'ny Islam, fa ilay "tsiny" maneran-tany nanohitra ny Islam, izay nampiasaina hampisy ilay sarin'ny bibidia maneran-tany, dia tsy ilay "tsiny" izay tena naha-voakasik'ily "lehilahin'ny ota" (Jezebel). Rehefa tara loatra, dia ho hitan'izao tontolo izao fa tsy miraharaha akory ny Islam i Jezebel, fa ny fanirian'ny fony dia ny hamono an'i Elia, tahaka ny namonoan'i Herodias an'i Jaona Mpanao-batista.

Ny "saina izay manana fahendrena" dia ny "sain'ny hendry," ary ny "hendry" dia ireo izay mahafantatra ny "fitomboan'ny fahalalana" izay ateraka rehefa mamaha ny tobo-kasen'ny Apokalypsin'i Jesosy Kristy ny Liona avy amin'ny fokon'i Joda, mialoha indrindra ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana.

Ary hoy Izy tamiko hoe: Aza asiana tobo-kase ny tenin'ny faminanian'ity boky ity; fa efa antomotra ny andro. Izay tsy marina, aoka mbola hanao ny tsy marina ihany izy; ary izay

maloto, aoka mbola haloto ihany izy; ary izay marina, aoka mbola hanao ny marina ihany izy; ary izay masina, aoka mbola hihamasina ihany izy. Apokalypsy 22:10, 11.

Ny “loha fito dia tendrombohitra fito, izay ipetrahan-dravehivavy,” dia maneho ny fahamarinana fa ny fahefana papaly no hanjaka amin’ny fiangonana sy ny fanjakana. Ny tandindona dia manana heviny mihoatra ny iray, ary ny tandindona dia tokony ho faritana sy ho azo amin’ny alalan’ny tontolon-kevitra ny andalan-teny izay anehoana azy. Mipoitra ny hevitra milaza fa io andininy io no manondro fa ny loha dia ny tendrombohitra, koa inona àry no fanamarinana hamaritana fisarahana eo amin’ny loha (raharaham-panjakana) sy ny tendrombohitra (raharaham-piangonana)? Ao amin’ny toko fahafito sy fahavalo ao amin’ny Daniela no ametravana izany fisarahana izany. Ao amin’ny toko fahafito dia samy aseho ho “hafa toetra” avokoa na Roma jentilisa na Roma papaly, raha oharina amin’ireo bibidia nialoha azy.

Rehefa ampitoviana amin’ny toko fahavalo ny toko fahafito (andalana amin’ny andalana), dia hitantsika ao amin’ny toko fahavalo ny tandroka kely an’i Roma, miovaova eo amin’ny lehilahy, vehivavy, lehilahy, vehivavy. Famantarana iray (ilay tandroka kely) no misolo tena hery roa. Ao amin’ireo toko ireo, ny tandroka dia fanjakana, ary ny fanjakana koa dia loha. Ao amin’ny toko fahavalo, ny tandroka kely dia misolo tena fanjakana roa, dia ny fanjakana fahefatra sy fahadimy amin’ny faminanian’ny Baiboly. Ny tandroka kely dia misolo tena ara-pamantarana fanjakana roa, ary ireo fanjakana roa izay soloiny tena dia fanjakana manondro ny firaisan’ny fitondram-panjakana sy ny fitondram-piangonana. Ireo loha fito, izay tendrombohitra fito koa, dia misolo tena fanjakana roa, ary ny fanjakana iray dia fitondram-piangonana ary ny iray kosa dia fitondram-panjakana.

Ao amin’ny Daniela toko faharoa, dia misy vavolombelona iray hafa koa manamarina io tandindona ara-paminaniana io, satria ao no anehoana ny fanjakana farany, izay noheverin’ny Millerita ho fanjakana fahefatra, dia Roma, amin’ny alalan’ny vy sy ny tanimanga. Ny vy sy ny tanimanga dia atambatra, na dia raha ny tena izy aza tsy mifangaro amin’ny tanimanga ny vy. Kanefa rehefa manazava momba ny “vy sy tanimanga” i Ranabavy White, dia faritany ho tandindon’ny fitarihan’ny fiangonana sy ny fitarihan’ny fanjakana izany, araka izay asehon’ilay tandroka kely ao amin’ny toko fahavalo, sy ireo loha ao amin’ny Apokalypsy fito ambin’ny folo izay tendrombohitra koa.

“Tonga amin’ny fotoana iray isika izay isehoan’ny tongotry ny sariolona, izay nifangaroan’ny vy tamin’ny tanimanga malemitemy, ho fanehoana ny asa masin’Andriamanitra. Manana vahoaka Andriamanitra, dia vahoaka voafidy, izay tsy maintsy hamasinina ny fahaizany mamantatra, ka tsy tokony hohalotoina amin’ny fametrahana hazo sy bozaka ary mololo eo ambonin’ny fanorenana. Ny fanahy rehetra izay mahatoky amin’ny didin’Andriamanitra dia hahita fa ny toetra mampiavaka ny finoantsika dia ny Sabata andro fahafito. Raha manome voninahitra ny Sabata araka izay nandidian’Andriamanitra azy ny fitondram-panjakana, dia hijoro ao amin’ny herin’Andriamanitra sy amin’ny fiarovana ny finoana izay efa natolotra indray mandeha monja ho an’ny olona masina izy. Fa ny mpitondra fanjakana kosa hanandratra ny sabata sandoka, ary hampifangaro ny finoany ara-pivavahana amin’ny fitandremana ity zanaky ny papisitra ity, ka hametraka azy ho ambonin’ny Sabata izay

nohamasinin'ny Tompo sy notahiny, natokany ho an'ny olona hotehirizina ho masina, ho famantarana eo Aminy sy ny olony hatramin'ny taranaka arivo. Ny fifangaroan'ny tetik'asan'ny fiangonana sy ny tetik'asan'ny fanjakana no asehon'ny vy sy ny tanimanga. Izany firaisana izany dia mampahalemy ny herin'ny fiangonana rehetra. Ny fanomezana ny fiangonana ny fahefan'ny fanjakana dia hitondra vokatry ratsy. Efa saika nihoatra ny fetry ny fahari-pon'Andriamanitra ny olona. Nampiasa ny heriny tamin'ny politika izy ireo, ary niray tamin'ny papisitra. Kanefa ho avy ny fotoana izay hanasazan'Andriamanitra ireo izay nandrava ny lalàny, ary ny asa ratsiny dia hiverina hamely azy ireo.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1168, 1169.

Hanohy ity fandalinana ity isika ao amin'ny lahatsoratra manaraka.

“Ao amin'ny toe-javatra izay anehoana ny asan'i Kristy ho antsika sy ny fiampangana hentitra ataon'i Satana hamelezana antsika, Josoa dia mijoro amin'ny maha-mpisoronabe azy, ka mifona ho an'ny vahoakan'Andriamanitra izay mitandrina ny didiny. Mandritra izany fotoana izany kosa, Satana dia maneho ny vahoakan'Andriamanitra ho mpanota lehibe, ary asehony eo anatrehan'Andriamanitra ny lisitry ny fahotana izay nitaomany azy ireo hatao nandritra ny androm-piainany, sady takiany mafy fa noho ny fahadisoany dia tokony hatolotra eo an-tànany izy ireo mba horingany. Takiany koa fa tsy tokony harovan'ny anjely mpanompo izy ireo manoloana ny firaisan'ny ratsy. Feno fahatezerana izy satria tsy mahavita mamatotra ny vahoakan'Andriamanitra ho amboara miaraka amin'izao tontolo izao, mba hampanaiky azy tanteraka ho azy. Ny mpanjaka sy ny mpitondra ary ny governora dia efa nametraka tamin'ny tenany ny mariky ny antikristy, ka aseho ho ilay dragona izay mandeha hiady amin'ny olona masina—dia amin'ireo izay mitandrina ny didin'Andriamanitra sady manana ny finoan'i Jesosy. Ao amin'ny fankahalany ny vahoakan'Andriamanitra dia asehony koa ny tenany ho meloka noho ny nifidianany an'i Barabasy ho solon'i Kristy.”

“Manana ady iadiany amin'izao tontolo izao Andriamanitra. Rehefa hipetraka ny fitsarana ka hosokafana ny boky, dia hisy kaonty mahatahotra hovelariny, izay hampahatahotra sy hampihorohoro izao tontolo izao ankehitriny, raha tsy hoe jamba sy voamosavin'ny fitaka sy famitahan'i Satana ny olona. Hampangain'Andriamanitra izao tontolo izao noho ny nahafatesan'ny Zanany lahitokana, Izay, raha ny tena marina, dia nohomboan'ny izao tontolo izao tamin'ny hazo fijaliana indray ka nentina tamin'ny fahafaham-baraka miharihary tamin'ny fanenjehana ny olony. Efa nandà an'i Kristy izao tontolo izao tamin'ny fandavany Azy tao amin'ny tenan'ny olomasiny; efa nandà ny hafany izy tamin'ny fandavany ny hafatry ny mpaminany sy ny apostoly ary ny iraka. Efa nandà ireo izay mpiara-miasa amin'i Kristy izy, ka noho izany dia tsy maintsy hampamoahina.” Testimonies to Ministers, 38, 39.